

iskustvo a surfer može biti manipuliran. Ljudi se sve više susreću s hiperrealitetom nepreglednih prostora i umjetnog raja, a s druge strane s različitim oblicima nasilja (nekrofilija) u kojima je priroda resurs, što ponajprije pogađa djecu i mlade (homo sapiens). Trend je zabrinjavajući jer susret s prirodom u ranoj mladosti utječe na kasniju ekološku svijest, pa gubitak takvog susreta znači i gubitak jednog iskustva koje će se odraziti na čovjeka u starijoj dobi.

Treće poglavlje (*Rasprava: Bio-katastrofe?!*) odnosi se na pitanje iskorištavanja biomase u energetske proizvodnji i ukazuje na erozije tla i klimatske posljedice. O tome pišu: Christian Hey, Neus Prioritäten bei den Agrienergien!; Ernst U. von Weizsäcker, Agrosprit:beimischungsziel senken!; Uwe Lahl, Biomasse zur Energieproduktion – die Chancen nutzen!

U **petom** poglavlju (*Vor-Denker & Vor-Reiter*) predstavljeni su značajni autori koji su utjecali na razmišljanja o temi odnosa čovjeka i prirode. Tako Elmar Altvater piše o André Gorzu, Iring Fetscher o Karlu Marxu; Günter Altner o Rudolifu Steinertu i Kurtu Oeseru; Gertrud Lenz o Malte Faberu.

U **šestom** poglavlju (*Ekološke institucije*) su predstavljene dvije institucije: «Archiv Ökologische Agrarkultur (AÖA)» i «Institut für Umweltkommunikation (INFU)», dok su u sedmom poglavlju u članku Brigitte Mohaupt-Jahr: Erhalt der Biodiversität – Fakten und Zahlen) zanimljivo komentirani podaci o biodiverzitetu, posljedicama njegova smanjenja i potrebnim aktivnostima.

8. LOŠINJSKI DANI BIOETIKE „Integrativna bioetika i nova epoha“ Mali Lošinj, 18.-20. svibnja 2009.

Osmi Lošinjski dani bioetike održani su 18.-20. svibnja 2009. godine u Malom Lošinj, u organizaciji Hrvatskog filozofskog društva, Hrvatskog bioetičkog društva i Grada Mali Lošinj te pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske i Primorsko-goranske županije.

Lošinjski dani bioetike održavaju se od 2001. godine i predstavljaju važan i vrijedan doprinos razvoju područja bioetike u Hrvatskoj, ali, s obzirom na međunarodni karakter Lošinjskih dana, i u svijetu. U sklopu Osmih Lošinjskih dana održan je simpozij pod nazivom „Integrativna bioetika i nova epoha“, okrugli stol „Hrvatska i GMO – deset godina poslije“ (20. svibnja) te studentska bioetička radionica „Bioetika i feminizam“ (18. svibnja).

Plenarna izlaganja održali su Walter Schweidler (Njemačka), Michael Chengtek Tai (Tajvan), Béla Mester (Mađarska) i Peter Koslowski (Nizozemska). Iako se svako od izlaganja odnosilo na neko od specifičnih područja interesa ovih znanstvenika (Znanstvena i etička racionalnost; Afirmacija života kao bit azijske bioetike; Ljudska priroda i priroda sama; Smije li se od zdravlja napraviti biznis?), međusobno ih povezuje glavna tema simpozija – integrativna bioetika. Ideja integrativne bioetike, kako kaže predsjednik organizacijskog odbora Lošinjskih dana, prof.dr.sc. Ante Čović, je da „na metodološkom planu povezuje različite perspektive u jedinstveni pluriperspektivni obrazac orijentacijskog znanja, dok je na predmetnom planu usmjerena na brojne problemske sklopove

Ivan Cifrić

u širokom tematskom rasponu od medicinske skrbi i biomedicinskih istraživanja preko problematike ne-ljudskih živih bića i općih uvjeta održanja života (ekologija) do sudbinskih pitanja suvremene civilizacije. "Pitanje koje se postavlja je kako se bioetička pitanja uklapaju u (post)moderno shvaćanje odnosa čovjeka sa svojim živim i neživim prirodnim i kulturnim okolišem, ali i redefiniranje fundamentalnih pitanja o životu (čovjeka i drugih živih bića) i smrti. Neke od tema koje su otvorene na skupu pitanja su oko problema s darivanjem organa i trgovine organima, genetskim manipulacijama, odgovornosti farmaceutske i drugih industrija kao i svjetskih organizacija, koje se nalaze u konfliktu interesa između profita i odgovornosti prema očuvanju integriteta i dostojanstva života (i smrti), eksperimentima nad životinjama i humanim postupanjem prema laboratorijskim, ali i drugim životinjskim vrstama, kloniranjem, eugenikom, itd. Raspravljalo se i oko odnosa bioetike i religije, filozofije, antropologije, biologije itd., potrebi i najboljim pristupima u podučavanju bioetike u obrazovnom sustavu, odnosu bioetike i masovnih medija, kao i sve značajnije debate oko bioetičkih pitanja u sklopu suvremenih rodni/spolnih teorija.

U sklopu prepoznate suvremene tendencije da se rasprave o rodno/spolnim ulogama dotiču i pitanje bioetike, održana je studentska bioetička radionica „Bioetika i feminizam“. Studenti/ce su se bavili temama kao što su surogatno majčinstvo, tijelo u cyberspaceu, žena i priroda u feminističkoj perspektivi, veza specizma i seksizma, feministički pristup problematici kloniranja, itd.

Predstavljena su i recentna bioetička izdanja, točnije osam knjiga koje su značajan

doprinos području: Ante Čović et al. /ur./: *Od nove medicinske etike do integrativne bioetike. Posvećeno Ivanu Šegoti povodom 70. rođendana* (Pergamena, Zagreb, 2009); Lidija Gajski: *Lijekovi ili priča o obmani* (Pergamena, Zagreb, 2009); Nikola Visković: *Kulturna zoologija* (Naklada Jesenski i Turk, Zagreb, 2009); Ivan Cifrić: *Kultura i okoliš* (VŠPU, Zaprešić, 2009); Ivan Cifrić: *Pojmovnik kulture i okoliša* (VŠPU, Zaprešić, 2009); Iva Sorta-Bilajac /ur./: *Bioetika i medicinsko pravo* (Medicinski fakultet Rijeka, 2009); Mirko Štifanić: *Zdravstvo po mjeri čovjeka* (Adamić, Rijeka, 2008); Mirko Štifanić: *Bolesno zdravstvo. Osveta privilegiranih* (Adamić, Rijeka, 2008).

Vrijednost skupa Lošinjski dani bioetike je, kao i svake godine, prije svega u dovođenju zajedno na jedno mjesto stručnjaka/inja iz najrazličitijih područja poput medicine, farmacije, filozofije, sociologije, teologije i dr., koji se okupljaju oko zajedničke teme – integrativne bioetike. Multidisciplinarnost i pluralnost pristupa i razmišljanja pozitivno doprinose diskusijama i stvaranju novih, originalnih ideja te ukazuju na moguće propuste do kojih zatvaranje u vlastito usko područje istraživanja i rada može dovesti. Organizatorima skupa zahvaljujemo na još jednim uspješno organiziranim Danima, koji su bili vrlo „integrativni“ - produktivni za um, ali i zbog druženja i gostoljubivosti ugodni za dušu, ali i tijelo čemu je doprinio informativan i zabavan popodnevni posjet na otok Susak.

Važno je spomenuti i da skup nije završio završetkom službenog programa. Okrugli stol „Hrvatska i GMO – deset godina poslije“ rezultirao je i iznimno značajnim doprinosom diskusijama o GMO-u u Hrvatskoj, „Lošinjskom izjavom – za Hrvatsku bez GMO-a“. „Izjava“, kako kaže tajnik

Lošinjskih dana, Hrvoje Jurić, „detektira stanje u području genetički modificiranih organizama u Hrvatskoj i poziva na akciju

građanstvo, te akademske, političke, civilno-društvene i medijske krugove“.

Tijana Trako